

MOTIE

PvdA GROENLINKS

ChristenUnie

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID

EnschedeAnders.nl

Forum voor Democratie

Partij voor de Dieren

In te vullen door raadsgriffier

Motie nummer [...] 6 Indiener G.J.S. Tillema

Agendapunt [...] Behandelwijze [...]

Datum beraadslaging 27 januari 2025 Uitslag stemming [...]

voor 38 tegen 0

Titel actuele motie: Raadsonderzoek orde op zaken in het stadhuis

De gemeenteraad van Enschede, in vergadering bijeen op 27 januari 2025,

Constaterende dat:

- er de afgelopen jaren veel signalen afgegeven zijn dat de gemeente fouten heeft gemaakt die niet passen bij goed bestuur, zoals in de cases Ardesch, Klachtencommissaris en Veelaanvragers;
- de gemeente inmiddels excuses heeft aangeboden aan de heer Ardesch;
- er behoefte is aan een heldere weergave van de totstandkoming van deze fouten;
- er behoefte is om lessen te trekken uit de fouten die de gemeente Enschede gemaakt heeft in de casus Ardesch;
- er behoefte is aan het versterken van het kritische (leer)vermogen van de raad, het college en de ambtelijke organisatie;
- de raad onvolledig en onjuist is geïnformeerd en de raad hiervoor excuses heeft ontvangen van het college in de brief *Uitvoering motie Orde op zaken in het stadhuis*;
- de raad in de commissievergadering Bestuur en Middelen van 13 januari 2025 bij de bespreking van de brief *Uitvoering motie Orde op zaken in het stadhuis* en naderhand via de mail vragen heeft aangereikt waarop de raad antwoorden wenst (zie bijlage 1).

Overwegende dat:

- de gemeenteraad een onafhankelijk onderzoek en advies wenst met conclusies en aanbevelingen over hoe cases als deze in de toekomst voorkomen kunnen worden;
- er een systematische werkwijze ten grondslag lijkt te liggen aan het gemeentelijk handelen die niet past bij goed bestuur.
- de lessen uit dit onderzoek ook toegepast kunnen worden op andere cases: nu en in de toekomst;
- dat de raad in de motie Orde op zaken in het stadhuis (unaniem aangenomen door de raad op 10 juni 2024) het college opdraagt om een traject op te starten in samenspraak met de raad (punt 3 in het dictum), maar de raad bij nader inzien graag regie over dit traject voert en daarmee zelf een traject wil opstarten in samenspraak met het college;
- de gemeenteraad meerdere onderzoeksinstrumenten heeft en een onderzoek door een extern bureau met begeleiding van een begeleidingsgroep in dit geval het meest passend is.

ENSCHDE

Draagt de raad op:

- een onderzoek te laten uitvoeren naar de casus Ardesch (inclusief de verkoop van de Spinnerij) met de volgende centrale vraagstelling *Hoe is het verloop van de gebeurtenissen in deze casus geweest en welke lessen kan de gemeente daaruit leren voor zowel bestuur (college, (top)ambtenarij en raad), beleid als uitvoering nu en in de toekomst?*

De centrale vraagstelling is opgebouwd uit de volgende onderzoeksvragen:

1. Hoe ziet het verloop van gebeurtenissen (tijdlijn) in deze casus eruit?
2. Op welke momenten is de raad waarover geïnformeerd in deze casus?
3. Welke functies in de organisatie hebben een (sleutel)rol gespeeld?
  - a. Welke bevoegdheden en verantwoordelijkheden hebben zij?
  - b. Volgens welke protocollen en gedragscodes werken zij?
  - c. Welke rol opvatting hanteerden de betreffende personen in deze functies die bepalend was voor het verloop?
  - d. In hoeverre was (een gebrek aan) kritisch lerend vermogen en de informatiepositie van (onderdelen van) de ambtelijke organisatie, college of raad bepalend voor het verloop?
4. Wat zijn de momenten in het verloop van het proces waarop de casus een wending kreeg en in hoeverre is hierop vanuit wiens belang actief gestuurd?
5. Op welke manier en vanuit welke functie had het verloop van gebeurtenissen bijgestuurd kunnen worden?
6. Welke lessen kunnen we leren uit deze casus?
7. De vragen in bijlage 1 in het onderzoek een plek te geven.

- het onderzoek uit te laten voeren door een onafhankelijk extern onderzoeksbureau;
- dit onderzoek te laten begeleiden door een begeleidingsgroep van 4 raadsleden (2 coalitie, 2 oppositie) die:
  - a. zich door het onderzoeksbureau kan laten adviseren over de definitieve vraagstelling;
  - b. die de planning en de kwaliteit van het onderzoek bewaken;
  - c. die toetst of de gestelde vragen in het eindrapport zijn beantwoord;
  - d. die toetst of het eindrapport werkbaar aanbevelingen heeft voor ambtelijke organisatie, college en/of raad.
- De begeleidingsgroep ambtelijk te laten ondersteunen door de raadsgriffie;
- het onderzoeksbureau (eventueel na ondertekening van een geheimhoudingsverklaring) toegang te geven tot alle benodigde beschikbare informatie en benodigde ondersteuning vanuit de ambtelijke organisatie;
- het onderzoek zo snel mogelijk te starten.
- het eindrapport van het onderzoek ^{voor} ~~bij voorkeur voor~~ 14 september 2025, ~~maar uiterlijk 14 november 2025~~ op te leveren;
- de kosten die hiermee gepaard gaan, voor zover mogelijk binnen de begroting raad/griffie 2025 te aanvaarden en indien noodzakelijk de overschrijding ten laste te brengen van de algemene middelen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Naam en handtekening indiener:

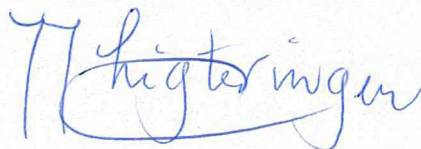

Stemverklaringen (indien van toepassing):

aldus vastgesteld door
de gemeenteraad van Enschede
in zijn vergadering van

De griffier,

27 JAN 2025

ENSCHEDÉ

Bijlage bij motie 'Onderzoek Orde op zaken in het stadhuis', ingediend in de raadsvergadering van 27 januari 2025
Gebundelde vragen van raad en college.

Naar aanleiding van de bespreking van de brief met als onderwerp 'Dossier Ardesch / Motie 'orde op zaken in het stadhuis' op 13 januari 2025 in de kamer Bestuur & Middelen zijn raadsleden en college opgeroepen om onderzoeksvragen aan te leveren die in het onderzoek meegenomen moeten worden.

Deze vragen zijn in deze bijlage opgesomd.

Er zijn vragen ontvangen van de volgende fracties:

- Enschede Anders (EA)
- Forum voor Democratie (FvD)
- Groep van Ek/Woltjer
- Partij voor de Dieren (PvdD)
- Partij Voor de Vrijheid (PVV)
- Burgerbelangen Enschede (BBE)
- GroenLinks (GrL)
- Partij van de Arbeid (PvdA)
- Christen Democratisch Appèl (CDA)

De ingediende vragensets zijn per fractie geanonimiseerd weergegeven.

Vastgoed Bedrijf Enschede (VBE)

Er is diepgaand onderzoek nodig naar Vastgoed Bedrijf Enschede (VBE), er is daar hartgrondig iets misgegaan waarvan onder andere dhr Ardesch de dupe is geworden.

1. Wanneer is VBE opgericht en welke ontwikkeling is er geweest tot 2014?
2. In het coalitieakkoord 2014-2018 wordt een veranderde strategie VBE beoogt, die is 2015 ingevoerd. Welke invloed heeft die veranderde strategie gehad op verkoop van onder andere de Spinnerij?
3. Hoe is verkoop Spinnerij verlopen, schets een tijdlijn van de genomen stappen en wie heeft wat besloten en gedaan?
4. Wat is destijds de marktconforme prijs geweest en wat is de werkelijke verkoopprijs geweest?
5. Wanneer is de Raad ingelicht betreffende de verkoop aan Walas?
6. Zijn er stukken gedeeld? Zo ja, wanneer en welke stukken zijn gedeeld?
7. Op enig moment is Spinnerij verkocht aan Walas, daarvan moeten documenten zijn. Welke documenten zijn er?
8. Bij grote financiële verschillen (Spinnerij stond in de boeken voor 9 miljoen en is verkocht voor 3 miljoen) is tussenkomst van een notaris noodzakelijk. Hoe is dat gegaan en verlopen?
9. Zijn stukken van de notaris met de Raad gedeeld? Zo ja, wanneer en welke stukken zijn gedeeld?
10. a. VBE heeft destijds het exploitatietekort doorberekend aan de afdeling Werk en Inkomen, hoeveel en hoe vaak?
b. Heeft VBE andere tekorten doorberekend aan andere onderdelen van Gemeente Enschede? Zo ja, hoeveel en aan welke onderdelen?

Vragen / interpellatie van de Raad

Hoe kan het dat er jarenlang door raadsleden Art 35 vragen zijn gesteld, een interpellatiedebat is geweest. En al die momenten zijn de gegeven antwoorden niet gegeven of niet (volledig) correct geweest.

11. Er zijn antwoorden gegeven, terwijl daarbij aangegeven werd dat er meer stukken zouden moeten zijn en stukken niet meer beschikbaar zijn. Hoe kan er dan antwoord gegeven zijn?
12. Wie hebben die antwoorden opgesteld? (ambtenaren, topambtenaren, concerndirectie?)
13. Met de kennis van nu, wat zijn de correcte antwoorden op de vele gestelde Art 35 vragen?
14. Met de kennis van nu, wat is de reflectie van het college op het interpellatiedebat van 13 december 2021?
15. Met de kennis van nu, wat is de reflectie van het college op de journalist, en de artikelen, van 1Twente in dit dossier?
16. Wie zijn er allemaal verantwoordelijk geweest voor de gegeven antwoorden, zowel ambtelijk als politiek?

Overige

17. De rol van de Klachtencommissaris in de zaak Ardesch moet absoluut worden onderzocht. Welke rol is gespeeld?
18. Wie is verantwoordelijk geweest voor de beantwoording aan de Nationale Ombudsman?
19. Hoe en wanneer is het getekende B&W besluit van 25 februari 2021 op tafel gekomen?
20. Hoe is het proces verlopen mbt het Saxion onderzoek, welk proces is gevolgd en welke stukken zijn aangeleverd?
21. De rechtszaak tegen dhr Ardesch is vertraagd geweest, bijna een jaar. Waarom en op welke gronden heeft het college uitstel aangevraagd?

1. Het onderzoek moet focus hebben op dit dossier
2. Kijk naar de hele kolom, van onderin de organisatie tot aan boven en alles wat er tussen zit.
3. Hoe heeft dit kunnen ontstaan en hoe kan het dat er al die jaren onvoldoende kritisch vermogen of nieuwsgierigheid is bij de directie, concern directie en management etc.
4. Met de uitkomsten van het onderzoek zou er wat BBE een tweede onderzoek moeten komen "waar kan zich dit nog meer voordoen in de organisatie" en hoe voorkomen we dit?

1. Expliciet onderzoek naar alle hoge functies binnen het ambtelijk apparaat. Ik noem gemeentesecretaris, loco secretaris, de (overige) adviseurs van het college, de gemeenteadvocaat, de klachtencommissaris enz.
2. Kernwaarden die in deze kwestie voorliggen, de juiste informatie verkrijgen en doorspelen, integer handelen, menselijke maat hanteren, raad informeren etc.
3. Wat zien zij in deze kwesties en in het bijzonder op deze onderwerpen als hun eigen rol? (rolopvatting)
4. Hebben zij gedaan wat van hen verwacht werd zowel door anderen (rolverwachting), als formeel (rolomschrijving)?
5. Hoe hebben ze gehandeld (rolinvulling)
6. Is er sprake van rolduidelijkheid? Weet men van elkaar wat de rol is/moet zijn?

7. Zijn er plekken in de organisatie te vinden waar (bedoeld of onbedoeld) de informatie gestokt of gewijzigd is? Is er sprake van onregelmatigheden op dit vlak en hoe kunnen deze hersteld of voorkomen worden?
-
1. De gemeenteadvocaat heeft onjuiste gegevens verstrekt aan de Nationale Ombudsman, waardoor deze heeft moeten besluiten de heer Ardesch niet verder te helpen. Daardoor is een deel van zijn rechtsbescherming weggefallen. Zoals het er nu naar uitziet zijn deze gegevens bewust onjuist verstrekt door de gemeenteadvocaat. Dat is een zeer ernstige overtreding van de wet/gedragsregels. Heeft de gemeente Enschede een klacht ingediend tegen de gemeenteadvocaat bij de Nederlandse Orde van Advocaten?
  2. Is er politieke sturing geweest in dit dossier? Zo ja, hoe heeft dit eruit gezien en door wie is dit gedaan?
-
1. Nemen wij nu wel de Algemene Beginselen van Behoorlijk Bestuur in acht wanneer we besluiten een procedure te gaan voeren tegen een inwoner?
  2. En wie controleert deze 'checks & balances'?
  3. Kan inzichtelijk gemaakt worden welke functie(s) bepaalt welke informatie wel of niet gedeeld wordt met de gemeenteraad en het college van B&W?
  4. Welke andere 'zwakke plekken/ leemlaag' in de organisatie zijn er te benoemen waarin er een machtsvacuüm kan ontstaan tussen een beperkt aantal mensen die bepaalde informatie hebben (informatiemonopolie) en op een positie zitten waarbij ze de macht hebben te bepalen wat er met deze informatie gebeurt?
  5. In de brief van het college wordt gesproken over het ontbreken van 'kritisch vermogen'. Maar, hoe zit het met het actief organiseren van tegenspraak? Want het hebben van kritisch vermogen is goed, maar als tegenspraak niet geduld wordt, heb je er niets aan.
  6. Wat kunnen ambtenaren doen als zij te maken krijgen met een onmogelijke (politieke) opdracht of als ze tegen een ethisch dilemma aanlopen?
  7. Wat had de gemeenteraad kunnen doen in dit soort ingewikkelde, langlopende dossiers die specifiek te maken hebben met één inwoner en dus bijna sprake is van ombudspolitiek? Had de raad zelf een expert kunnen vragen om hier in te duiken of is het een oplossing als de raad onze griffie versterkt met meer 'informatie en onderzoek' mandaat?
  8. Landelijk wordt geleerd uit de filosofielessen van Hannah Ahrendt – 'Banaliteit van het Kwaad'. Kan de gemeente Enschede hier lessen uit trekken?
  9. Maakt de gemeente Enschede al gebruik van de kracht van het 'morele beraad' of 'socratisch gesprek' bij moeilijke/ langlopende dossiers? En, nemen hooggeplaatste leidinggevende ook deel aan deze gesprekken?
  10. In hoeverre hebben ambtenaren de vrijheid om zelf beslissingen te nemen in moeilijke dossiers om de zaak op te lossen waarbij de menselijke maat leidend is? (denk hierbij aan het bewandelen van de pragmatische route ipv strikt juridisch)
  11. Is het toch noodzakelijk om een klokkenluidersregeling voor ambtenaren van de gemeente Enschede in te stellen?
-
- Andere dossiers:
    - KC – vermeende discriminatie
    - Juridische zaken/ angstcultuur

1. Bestaan er bij de beleidsafdelingen en verzelfstandigde diensten zoals het vastgoedbedrijf afspraken over het controleren van elkaars dossiers?
2. Bestaan er afspraken over wanneer bij gevoelige dossiers de concernstaf of juridische zaken worden ingeschakeld, via bijvoorbeeld een beslisboom?
3. Vindt er selectie van documenten plaats in het kader van mogelijke WOO vragen en worden deze digitaal en toegankelijk gemaakt?